

VAIKŲ IR DARBUOTOJŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO ŠIAULIŲ LOPŠELYJE-DARŽELYJE „SIGUTĖ“ TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaikų ir darbuotojų maitinimo organizavimo Šiaulių lopšelyje-darželyje „Sigutė“ tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato vaikų ir darbuotojų maitinimo organizavimo Šiaulių lopšelyje-darželyje „Sigutė“ (toliau – Įstaiga) tvarką, finansavimo sąlygas ir atlyginimo už maitinimo paslaugas apskaičiavimo tvarką.

2. Įstaigoje organizuojama:

2.1. vaikų maitinimo paslaugos, už kurias Šiaulių miesto savivaldybės tarybos (toliau – Savivaldybės taryba) nustatytą atlyginimą sumoka tėvai (kiti teisėti vaiko atstovai);

2.2. nemokamas maitinimas, kuris yra skiriamas Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo nustatyta tvarka ir finansuojamas iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams bei savivaldybės biudžeto. Nemokamas maitinimas organizuojamas Savivaldybės tarybos nustatyta mokinių nemokamo maitinimo organizavimo tvarka.

2.3. darbuotojams yra sudarytos sąlygos pavalgyti šilto maisto.

3. Įstaigoje visiems vaikams yra sudarytos sąlygos pasirinkti maitinimų skaičių.

4. Įstaigoje visiems darbuotojams yra sudarytos sąlygos maitintis (užsisakyti tik pietus).

5. Įstaigos darbuotojams atskirai maistas neruošiamas ir Įstaigoje ruošiamos pietų porcijos dydis nekeičiamas.

6. Darbuotojai, pageidaujantys maitintis, kiekvieną pirmadienį informuoja maitinimo organizatorių dėl savaitės maitinimosi poreikio, kuris fiksuojamas maitinimosi apskaitos žiniaraštyje.

7. Įstaigos darbuotojai moka už pietus pagal Savivaldybės tarybos nustatytą atlyginimo dydį už maitinimo paslaugas (pagal pateiktą maitinimosi apskaitos žiniaraštį buhalterijai yra išskaičiuojama iš darbo užmokesčio).

II SKYRIUS MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

8. Vaikų maitinimas organizuojamas pagal Šiaulių miesto savivaldybės Švietimo centro specialisto parengtą 20 dienų perspektyvinį valgiaraštį, suderintą su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Šiaulių valstybine maisto veterinarijos tarnyba (toliau – Šiaulių valstybinė maisto veterinarijos tarnyba) tokiu laiku: pusryčiai – 8.30–8.45 val., pietūs – 12.00–12.25 val., vakarienė – 15.30–15.45 val.

9. Vadovaujantis valgiaraščiu-reikalavimu (maisto produktams išduoti), sudaromas dienos valgiaraštis, kuriame nurodyti patiekiami patiekalai, jų kiekiai gramais, energijos vertė ir kaina eurais.

10. Maitinimo valgiaraščiai ir tvarkaraščiai rengiami atsižvelgiant į fiziologinius vaikų poreikius, amžiaus ypatumus, sveikos mitybos principus ir taisykles. Vaikams, turintiems sveikatos sutrikimų, organizuojamas pritaikytas maitinimas pagal atskirą valgiaraštį, kuris sudaromas atsižvelgiant į pateiktas gydytojo rekomendacijas raštu (forma Nr. 027-1/a).

11. Dvidešimties dienų 1–3 m. ir 4–6 m. amžiaus grupių pusryčių/pietų/vakarienės valgiaraštis atsižvelgiant į Šiaulių apskrities valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pažymą, patvirtinamas darželio direktoriaus.

12. Vaikų iki 1 metų amžiaus maitinimo organizavimas:

12.1. vaikai iki 1 metų amžiaus maitinami pagal individualius valgiaraščius, raštu suderintus su vaiko atstovais pagal įstatymą, sudaromus kas mėnesį pagal Tvarkos aprašo 13 punkte pateiktus reikalavimus, jei gydytojas raštiškai nerekomendavo kitaip (Forma Nr. 027-1/a). Valgiaraštyje turi būti nurodytos kiekvieno vaiko maitinimo valandos, motinos pieno ar pradinio (tolesnio) maitinimo kūdikių mišinio (toliau – kūdikių mišinys), kito maisto kiekiai;

12.2. turi būti pildomas ir grupėje laikomas kiekvieno vaiko mitybos lapas, kuriame iš karto po maitinimo užrašomas suvalgyto kiekvienos rūšies maisto kiekis;

12.3. motinos pienas turi būti atnešamas šviežias ar sušaldytas vieno maitinimo porcijomis maistui laikyti skirtuose švariose induose:

12.3.1. motinos pienas atnešamas tos dienos maitinimui ir laikomas šaldytuve 4–5 °C, o sušaldytas motinos pienas laikomas šaldiklyje minus 18 °C temperatūroje;

12.3.2. grupės virtuvėlėje turi būti šaldymo įrenginys, užtikrinantis Tvarkos aprašo 12.3.1 papunktyje nustatytas motinos pieno laikymo sąlygas;

12.3.3. atvėsintas ar sušaldytas motinos pienas grupės virtuvėlėje atšildomas šilto vandens vonelėje arba kūdikių maisto šildytuve iki 37 °C temperatūros. Draudžiama motinos pienu šildyti mikrobangų krosnelėje ar verdančio vandens vonelėje. Atšildytą motinos pienu pakartotinai sušaldyti draudžiama;

12.3.4. virtuvėlėje esantis pieno šildytuvų kiekis turi užtikrinti motinos pienu maitinamų vaikų maitinimą pagal valgiaraščius;

12.3.5. indai su atneštu motinos pienu turi būti paženklinėti, užrašant pieno nutraukimo datą, laiką ir vaiko vardą, pavardę;

12.4. kūdikių mišiniai, kiti kūdikių specialios paskirties maisto produktai laikomi gamintojo nurodytomis sąlygomis ir ruošiami pagal gamintojo instrukciją grupės virtuvėlėje prieš pat maitinimą;

12.5. vaikus maitinti per ankstesnį maitinimą nesuvalgytu motinos pienu ar kūdikių mišiniu draudžiama. Nesuvalgytas motinos pienas ar kūdikių mišinys turi būti išpilamas.

13. Vaikų iki 1 m. amžiaus maitinimo reikalavimai:

13.1. 0–6 mėn. amžiaus vaikams tiekiamas motinos pienas, jo nesant pradinio maitinimo kūdikių mišinys;

13.2. 6–7 mėn. amžiaus vaikams turi būti tiekiamas motinos pienas, jo nesant tolesnio maitinimo kūdikių mišinys (toliau – mišinys); dviejų–trijų daržovių (bulvių, cukinijų, moliūgų, morkų, ropių, burokėlių, brokolių, žiedinių kopūstų ir kopūstų) trintos košės, pagardintos šalto spaudimo aliejumi; smulkintų vienos rūšies kruopų (grikių, ryžių, avižų, miežių ar kukurūzų) košės (be pieno). Prie tiršto maisto tiekiamas geriamasis vanduo;

13.3. 7–8 mėn. amžiaus vaikams turi būti tiekiamas motinos pienas, jo nesant mišinys; Tvarkos aprašo 13.2 papunktyje nurodytos košės, pagardintos sviestu ar šalto spaudimo aliejumi; mėsa (paukštiena, veršiena, triušiena ar kiauliena) su koše. Atskiro maitinimo metu tiekiami trinti vaisiai (obuoliai, slyvos, persikai) ar uogos. Prie tiršto maisto tiekiamas geriamasis vanduo;

13.4. 8–9 mėn. amžiaus vaikams turi būti tiekiamas motinos pienas jo nesant mišinys; dviejų–trijų daržovių (bulvių, cukinijų, moliūgų, morkų, ropių, burokėlių, brokolių, žiedinių kopūstų, kopūstų, šparaginių pupelių, špinatų, žirnių ar avinžirnių) trintos košės; smulkintų vienos ar kelių rūšių kruopų (grikių, ryžių, avižų, miežių, kukurūzų, kviečių) košės. Košės gardinamos prieskoninėmis žolelėmis (petražolėmis, krapais), sviestu ar šalto spaudimo aliejumi. Tiekiamas mėsa, nurodyta Tvarkos aprašo 13.3 papunktyje, smulkintas kiaušinio trynys. Atskiro maitinimo metu tiekiami trinti ar smulkinti vaisiai (obuoliai, slyvos, vyšnios, persikai, abrikosai) ar uogos. Prie tiršto maisto tiekiamas geriamasis vanduo;

13.5. 9–10 mėn. amžiaus vaikams turi būti tiekiami Tvarkos aprašo 13.4 papunktyje nurodyti patiekalai ir maisto produktai, taip pat tiekiamas smulkintas kietai virtas kiaušinis, žuvis;

13.6. 10–11 mėn. amžiaus vaikų valgiaraščiai, be išvardytų Tvarkos aprašo 13.5 papunktyje maisto produktų ir patiekalų, turi būti papildomi smulkintais melionais, bananais, pomidorais, kefyru ir natūraliu jogurtu;

13.7. 11–12 mėn. amžiaus vaikų valgiaraščiai, be išvardytų Tvarkos aprašo 13.6 papunktyje maisto produktų ir patiekalų, turi būti papildomi smulkintais kiviais ir varškės patiekalais, pagamintais tausojančiu būdu;

13.8. vaikams iki 1 m. amžiaus patiekalai nesūdomi ir nesaldinami.

14. 1–7 metų amžiaus vaikų maitinimo organizavimas:

14.1. vaikai turi būti maitinami ne rečiau kaip kas 3,5 val. pagal valgiaraščius;

14.2. atskiri valgiaraščiai sudaromi 1–3 ir 4–7 metų vaikams, jei ikimokyklinio ugdymo įstaigoje sudaromos mišraus amžiaus grupės, valgiaraščiai gali būti sudaromi vadovaujantis tik 4–7 metų vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis;

14.3. 80 proc. vaikams patiekiamų patiekalų turi būti tausojančios patiekalai;

14.4. pagal gydytojo raštiškus nurodymus formoje Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo (toliau – Forma Nr. 027-1/a) turi būti organizuojamas pritaikytas maitinimas;

14.5. jei pritaikyto maitinimo patiekalų ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas įgyvendinančios įstaigos virtuvėje pagaminti nėra galimybių, vaikai, kuriems skirtas pritaikytas maitinimas, gali būti maitinami tą dieną savo iš namų atneštu maistu. Ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas įgyvendinančios įstaigos iš namų atneštą maistą turi laikyti ir patiekti tinkamos temperatūros;

14.6. Vaikams nuo 7 mėn. iki vienerių metų amžiaus maitinimas gali būti organizuojamas pagal dvidešimties dienų valgiaraštį 1-3 m. vaikams, raštu gavus vaiko atstovų sutikimą.

15. Gaminant maistą turi būti naudojama kuo mažiau druskos ir cukraus (druskos ne daugiau kaip 1 g/100 g, pridėtinio cukraus ne daugiau kaip 5 g/100 g). Valgymo metu ant stalų neturi būti padėta druskos, pipirų, garstyčių.

16. Kiekvieną dieną turi būti patiekta daržovių ir vaisių, rekomenduotina, sezoninių, šviežių. Rekomenduojama, kad vaisiai būtų tiekiami atskiro maitinimo metu.

17. Vaikų maitinimui Įstaigoje draudžiamos tiekti šios maisto produktų grupės: bulvių, kukurūzų ar kitokie traškučiai, kiti riebaluose virti, skrudinti ar spraginti gaminiai; saldainiai; šokoladas ir šokolado gaminiai; konditerijos gaminiai su glajumi, glaistu, šokoladu ar kremu; sūrūs gaminiai (kuriuose druskos daugiau kaip 1 g/100 g; sūryje ir mėsos gaminiuose – daugiau kaip 1,7 g/100 g); maisto produktai bei kramtomoji guma su maisto priedais; gėrimai, kurių sudėtyje pridėtinio cukraus daugiau kaip 5 g/100 g; gazuoti gėrimai; energiniai gėrimai; gėrimai ir maisto produktai, pagaminti iš (arba kurių sudėtyje yra) kavamedžio pupelių kavos ar jų ekstrakto; cikorijos, gilių ar grūdų gėrimai (kavos pakaitalai); kisieliai; sultinių, padažų koncentratai; rūkyta žuvis; konservuoti mėsos ir žuvies gaminiai; nepramoninės gamybos konservuoti gaminiai; žlėgtainiai; mechaniškai atskirta mėsa ir jos gaminiai; subproduktai ir jų gaminiai (išskyrus liežuvius ir kepenis); maisto papildai; maisto produktai, pagaminti iš genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO), arba maisto produktai, į kurių sudėtį įeina GMO; maisto produktai, į kurių sudėtį įeina iš dalies hidrinti augaliniai riebalai.

18. Įstaigoje perspektyvinis 20 dienų valgiaraštis sudarytas Šiaulių miesto savivaldybės Švietimo centro specialisto, suderintas su Šiaulių valstybine maisto veterinarijos tarnyba. Atskiri valgiaraščiai sudaromi lopšelio ir darželio grupėms. Jei sudaromos mišrios grupės, valgiaraščiai gali būti sudaromi vadovaujantis tik 4–7 metų vaikams rekomenduojamomis paros maistinių medžiagų normomis.

19. Pasikeitus valgiaraščiams, jie turi būti pakartotinai derinami su Šiaulių valstybine maisto veterinarijos tarnyba. Atliekant nereikšmingus keitimus, t. y. pakeitus vieną maisto produktą tos pačios maisto produktų grupės kitu maisto produktu, kai mitybinė vertė nepablogėja, energinė vertė pasikeičia ne daugiau kaip dešimt procentų, valgiaraščių pakartotinai derinti su Šiaulių

valstybine maisto veterinarijos tarnyba neriekia. Keitimai turi būti suderinti su Įstaigos direktoriumi (įsakymu).

20. Grupėse vaikams sudarytos higieniškos sąlygos (naudojami asmeninio naudojimo arba vienkartiniai puodukai, stiklinaitės ar buteliukai) nemokamai atsigerti geriamojo vandens.

21. Įstaigoje vaikai negali maitintis iš namų atsineštu maistu.

III SKYRIUS

MAITINIMO UŽSISAKYMO IR ATSISKAITYMO TVARKA

22. Vaikų maitinimų skaičius priklauso nuo jų buvimo Įstaigoje trukmės. Vaikai turi būti maitinami ne rečiau nei kas 3,5 val. Tėvams (kitiems teisėtiems vaiko atstovams) pasirinkus ne ilgesnį kaip 4 val. trukmės ugdymą per dieną, vaikui organizuojamas vienas maitinimas.

23. Apie planuojamus kito mėnesio pakeitimus tėvai privalo informuoti administraciją iki einamojo mėnesio priešpaskutinės darbo dienos. Pageidautina, kad tėvai informuotų Įstaigą prieš penkias (5) darbo dienas.

24. Išlaidas už maitinimo paslaugas sumoka tėvai (kiti teisėti vaiko atstovai) pagal Savivaldybės tarybos nustatytą Atlyginimo už vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, išlaikymą Šiaulių miesto savivaldybės švietimo įstaigose nustatymo tvarkos aprašą.

25. Išlaidos apskaičiuojamos taip:

25.1. pedagogai kiekvieną dieną iki 9.00 val. vaikų lankomumo apskaitos dienyne, kurį jiems į grupę atneša maitinimo organizatorius, pažymi į Įstaigą atvykusių vaikų skaičių. Pagal šį skaičių ruošiamas porcijų kiekis;

25.2. paskutinę mėnesio darbo dieną kiekvienos grupės auklėtojas suveda kiekvieno vaiko lankyto dienų skaičių. Apskaitininkas, patikrinęs duomenis, lankomumo žiniaraščius teikia tvirtinti Įstaigos direktoriui;

25.3. Apskaitininkas iki kiekvieno mėn. 5 d. pagal pateiktus lankomumo žiniaraščius apskaičiuoja įmokas už praėjusį mėnesį, atspausdina mokėjimo kvitus ir išdalina grupių auklėtojams, o šie perduoda juos tėvams ar teisėtiems vaiko atstovams.

24. Įstaigos darbuotojai, norintys maitintis Įstaigoje, pateikia prašymą Įstaigos direktoriui. Pietaujantys darbuotojai žymimi apskaitos lape. Kiekvieno mėnesio paskutinę darbo dieną maitinimo organizatorius patikrina ar duomenys apskaitos lape sutampa su valgiaraščiais ir perduoda vyriausiajam buhalterii. Už maitinimo paslaugas vyriausiasis buhalteris išskaito iš darbuotojo darbo užmokesčio.

25. Už maitinimo paslaugą gaunamos pajamos įtraukiamos į apskaitą kaip Įstaigos pajamų lėšos. Įstaigos direktorius užtikrina, kad gautos pajamos už maisto produktus būtų naudojamos tik maisto produktams įsigyti, o pajamos, gautos už patiekalų gamybą, būtų naudojamos virtuvės darbuotojų darbo užmokesčiui, socialinio draudimo įmokoms, elektros energijai, karšto ir šalto vandens sąnaudoms, laboratoriniams vandens kokybės tyrimams, svarstyklių ir termometrų patikrai, įrenginių remontui ir kitoms išlaidoms, tiesiogiai susijusioms su virtuvės veikla, padengti. Jei Įstaiga turi pakankamai lėšų aukščiau šiame punkte nurodytoms reikmėms apmokėti, gali planuoti ir panaudoti lėšas prekėms, paslaugoms, maitinimo bloko patalpų remontui ir ilgalaikiam turtui įsigyti.

26. Turint pakankamai lėšų Aprašo 25 punkte nurodytoms reikmėms apmokėti, lėšos gali būti naudojamos prekėms, paslaugoms, maitinimo bloko patalpų remontui ir ilgalaikiam turtui įsigyti.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Už maitinimo organizavimą atsako Įstaigos direktorius arba jo įgaliotas asmuo.

28. Įstaigos direktorius inicijuoja vaikų tėvų (kitų teisėtų vaiko atstovų), grupių auklėtojų supažindinimą su šiuo aprašu.

29. Aprašas ir valgiaraščiai skelbiami Įstaigos internetinėje svetainėje, grupių informaciniuose stenduose.

30. Vaikų maitinimo organizavimą Įstaigoje koordinuoja Savivaldybės administracijos Švietimo skyrius.

31. Aprašą keičia ar naikina, vadovaudamasis Savivaldybės tarybos priimtais dokumentais, Įstaigos direktorius.
